

Náchodské falzifikáty

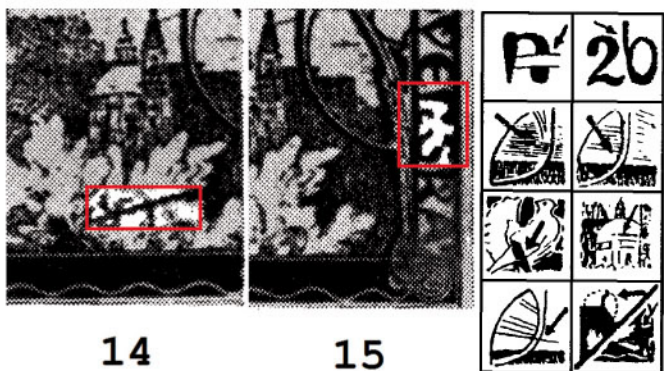
Lokalizácia blokov podkladových známok pre výrobu falzifikátov hodnôt 200 h, 500 h a 1000 h.

Náchodské falzifikáty heraldických známok hodnôt 200 h, 500 h a 1000 h patria k veľmi dokonalým falzifikátom známok I. CSR (Karisek [1]). Ako je vidieť aj z výberu falšovaných známok, tak cieľom falšovačov boli v prvom rade úplne falošné maľby prvých leteckých známok. Tieto boli už v 30-tych rokoch mimoriadne starostlivo obnovované vykladávaním. V množnom množstve boli hodnoty 200h a 1000 h použitie pre úplne falošné profilácie vydané SO 1920. Neskôr sa k falošiam dostal v obmedzenom množstve aj 8-blok falšovaných známok.

Profikladový článok nachádzajú na publikácia Dr. Svetoslava Šablina [2] k problematike falšovaných známok novej prvej emisie vydaných známok, časti narovnané „Náchodské falzifikáty“ (ďalej NF). Autor publikácie (vyznamy znaky CSR II) v súi na základe ďalších prameňov podrobne zdokumentoval historické situácie a reakcie štátnych v rokoch 1934-1935 na objavenie sa na trhu celistvých najdokonalejších falzifikátov nových známok. NF boli tlačení v tlačových blokoch po ôsmich známkach. Štampky boli vyhotovené fotochemickou cestou. Pátrali sa po najväčšom rozmere 200h, kde boli identifikované známokové polia (ďalej ZP) 4-7 a 14-17 a 1. tlačová doska (obr. 1). Označenie jednotlivých ZP v NF je použitie podľa [2], teda 1. riadok ako A-D a 2. riadok E-H.

Obr. 1 Osemblok náhodných falzifikátov hodnoty 200 h

14

15

Obr. 2 Charakteristické doskové vzory na originálnom bloku známok (ZP 14 a 15) a na tlačovom liste NF 200 h (Kabin [3], Šablina [2])

Na obr. 2 je znázornených ďalších sedem charakteristických doskových vzor, ktoré vznikli aj v procese vlastnej výroby NF. Charakteristické DV z originálneho bloku sa preniesli fotochemickou cestou aj na tlačovú dosku NF:

ZP 14 – keďže farebná čiara levoím k písmenu K v teste SLOVENSKÁ – NF typu E;

ZP 15 – predmetná NS ľadová čiara v teste SLOVENSKÁ – NF typu E.

Po dôslednom premeraní rovnobežnosti okrajov známok v tlačovom liste NF hodnoty 200 h môžeme konštatovať, že ako podkladový materiál pre výrobu NF nebol použitý 8-blok známok ako sa doteraz uvádzalo, ale dva 4-bloky obdobne ako u hodnôt

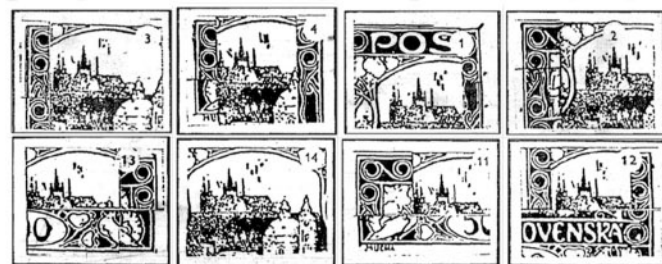
500h a 1000h. Bolo to zrejme dané technickými možnosťami falšovateľa. Výsledná tlačová doska NF bola zložená z dvoch 4-štokov, uložených v správnom poradí na rozdiel od hodnoty 500 h, ako je popísané nižšie.

Pre hodnoty 500 h a 1000 h zatiaľ neboli identifikované podkladové bloky originálnych známok, skúšaných ako podklad pre fotochemický spôsob výroby NF. Táto problematika je venovaná metodická časť štúdie.

Obr. 3 Osemblok náhodných falzifikátov hodnoty 500 h

Kvalita týchto falzifikátov takisto hodnotí aj Ing. Imr Karisek, keď tvrdí, že každý kto s nimi príde do styku nie v úplnom tlačovom liste (8-blok), ale jednotlivom, mal s nimi čo robiť. Aj tento nedostatok falšovania nebol úplne odstránením okrajov blokov na veľkosť, ale posledná vykladávaní mohla jednotlivými známkami (obr. 3).

Obr. 4 Rozpoznávací znaky použitých známok z II. tlačovej dosky hodnoty 500 h (Hamr [4])

Množstvo práce obnovou Heraldik viedla v 80. rokoch mimoriadne starostlivo k úplnej obnovovanosti tlačových dosiek aj najvyšších hodnôt tejto emisie (Hamr [4], Ryvola [5]). To vytvorilo prínosnú prostredie pre štátnum originálnych 8-blokov falzifikátov hodnôt 500h a 1000h. Dôsledkom fotochemického spôsobu výroby tlačovej dosky bol prínos typických doskových vzor a odlišností z podkladových známok. Keďže doba ležania tlačovej dosky mala silný vplyv na prínos malých odlišností, ktoré sa neprejavili v plnom rozsahu. Najprv preukázali čiaru sa v tomto prípade prostredie iba ako lokálne temná čiara. Pomáhajúce znaky z vonkajších okrajov známok boli odstraňované pri procese tzv. „vyčistenia tlačovej dosky“. Napriek prísluší nové doskové odlišnosti, spôsobené fotochemickým postupom výroby falzifikátov, čo sťažuje identifikáciu podkladových blokov známok.

Ako je vidieť z rekonštrukcie tlačovej dosky pre výrobu falzifikátov hodnoty 500 h (obr. 5), boli na výrobu štokov použité dva štvorbloky vytlačené z II. TD hodnoty 500 h, a to:

1. štvorblok ZP 3-4 a ZP 13-14 pre výrobu štokov A-B a E-F;
2. štvorblok ZP 1-2 a ZP 11-12 pre výrobu štokov C-D a G-H.

A-ZP3	B-ZP4	C-ZP1	D-ZP2
E-ZP13	F-ZP14	G-ZP11	H-ZP12

Obr. 5 Rozloženie štokov pre tlač falzifikátov hodnoty 500 h

(Pokračovanie na nasledujúcej strane)

Karšujeme je, že pri výrobe falzifikátov boli použité známky vydané z II. TD 500h, ktoré boli pôvodne určené na výšku našich prvých leteckých známok a na pošty sa dostali iba v obmedzenom množstve. Väčšie bloky známok z II. TD patria dnes k veľkým vzácnostiam. Za pomocou tejto falzifikát označovaný šablátom ako FALZIFIKÁT D, pri výrobe ktorého bolo použitá známka z 2. ZP s kombináciou II. príčkového a II. oblúkového typu (podľa nižšie náčne napodobenej varianty známky 500h, ktorej sa nachádzala ešte jej zodpovedajúce označenie).

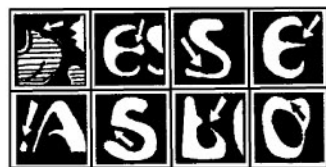
Obr. 6 Detaily kresby známky 500 h (vpravo je originál, vľavo je NF)

NF hodnoty 500h ľahko identifikujeme podľa nedokonalého šrafovania srdiečok, tela holubíc a nerovnomerného vyleptania všetkých špirál v obraze V. kresby hradčianskych známok.

Obr. 7 Osemblok náhodských falzifikátov hodnoty 1000 h

Pri NF hodnoty 1000 h (obr. 7) bolo už v minulosti identifikovaných osm množstiev známokových pošt, čo bolo možné dokázať aj s blokom falzifikátov.

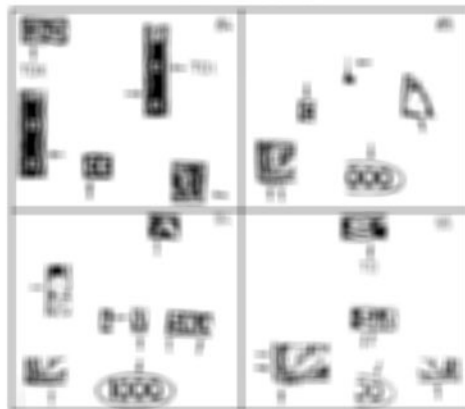
Obr. 8 Charakteristické doskové vady na tlačovom liste NF 1000 h (Šablátúra [2])

Podrobným štúdiom originálneho 8-bloku fálz hodnoty 1000h však zistíme, že ako podklad na výrobu falzifikátov slúžil iba jeden 4-blok originálnych známok zo ZP 84–85 a ZP 94–95 (obr. 5–6).

Tlačová doska bola leptaná na dvakrát, pričom doba leptania štočkov pre falzifikáty C–D a G–H bola kratšia. To spôsobilo, že niektoré typické vady, nájdené na prvom štvorbloku falzifikátov, nenájdeme až v takej dominantnej forme na druhom štvorbloku.

A – ZP 84	B – ZP 85	C – ZP 84	D – ZP 85
E – ZP 94	F – ZP 95	G – ZP 94	H – ZP 95

Obr. 9 Rozloženie štočkov pre tlač falzifikátov hodnoty 1000 h

Obr. 10 Rozpoznávanie značiek použitých šablátúra známok hodnoty 1000 h (Ryvola [5])

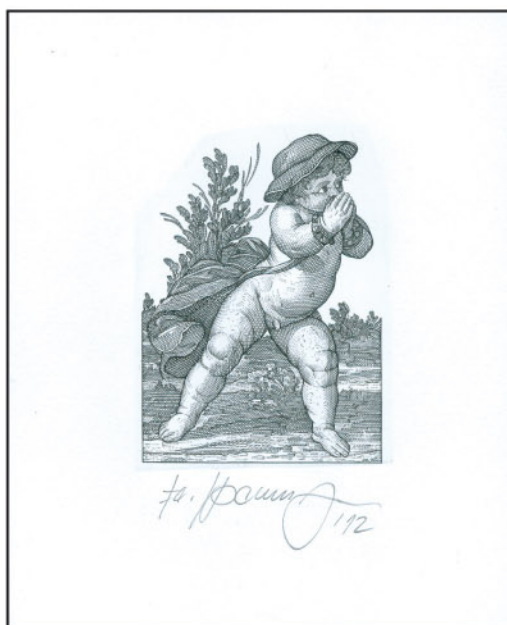
Nebezpečnosť popisovaných falzifikátov je daná fotochemickým spôsobom výroby na základe väčších blokov originálnych známok. Naopak opatrením známok menej dokonalými falošnými pretlačmi prvých leteckých známok ich nebezpečnosť ako úplných falzifikátov leteckých známok podstatne klesla.

Bratislava, november 2012
doc. Ing. Radomil Květon, CSc.

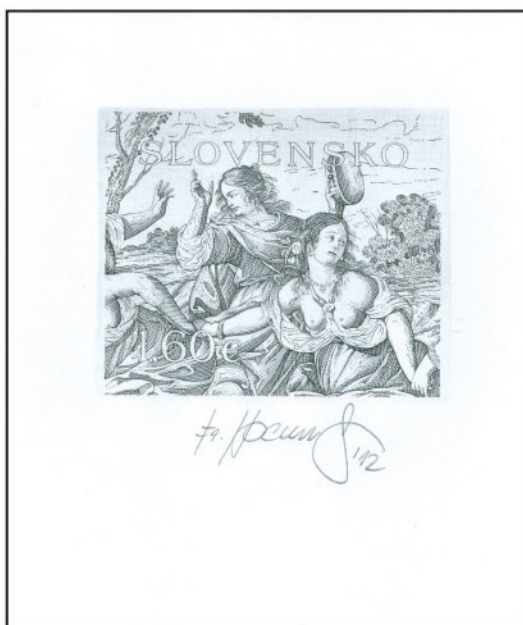
Literatúra :

- [1] Karásek J.: „Československé poštovní známky a jejich padělky 1918-1939“, nakladatelství Merkur-Revue, 1998
- [2] Šablátúra S.: „Falošné Hradčany“, Album, Bratislava, 1996
- [3] Kubát F.: „Monografie československých známek“, Díl I., část Hradčany, vydal POFIS v Praze ve spolupráci se SČF a Nakladatelstvem dopravy a spoji, Praha 1968
- [4] Hamr F.: „Hradčany 500h, rekonstrukce tiskových desek“, 1984
- [5] Ryvola Z.: „Hradčany 1000 h, rekonstrukce přepážkového archu“, 1984

AUTORSKÉ OTISKY RYTIN FRANTIŠKA HORNIÁKA

Na zde připojených vyobrazeních vidíme autorské otisky rytin Fera Horniaka, odpovídající slavnostní emisi Slovenské pošty – aršíku a FDC „Umění“, nástěnná malba G. Tencally ze Saly Terreny na hradě Červený Kameň na západním Slovensku. Emisi podrobně popisujeme na straně 24 tohoto čísla v textu „Nové známky Slovenské republiky“. Vlevo (obr. 1) je rytina motivu FDC, vpravo (obr. 2) rytina části aršíku, vymezené perforací. Obě rytiny jsou signovány „F. Horniak/12“.

-zfz-